

Laisvės reikšti savo mintis ir įsitikinimus pažeidimas ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos Lietuvoje

2011 m. sausio 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl saviraiškos laisvės pažeidimo ir diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos Lietuvoje

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į tarptautines priemones, kuriomis užtikrinamos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės ir draudžiama diskriminacija, ypač atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (EŽTK),
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 6 ir 7 straipsnius ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 19 straipsnį, pagal kuriuos ES ir valstybės narės įpareigojamos gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves ir pagal kuriuos nustatomos Europos kovos su diskriminacija ir žmogaus teisių pažeidimais priemonės,
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į 11 straipsnio nuostatas, pagal kurias užtikrinama teisė į saviraiškos laisvę, ir atsižvelgdamas į 21 straipsnio nuostatas, pagal kurias draudžiama diskriminacija dėl seksualinės orientacijos,
  - atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimų projektą (Nr. XIP-2595),
  - atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuomonės projektą (Nr. 11-30-01),
  - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos veiklą siekiant kovoti su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir homofobija,
  - atsižvelgdamas į Pagrindinių teisių agentūros 2010 m. lapkričio mėn. pranešimą „Homofobija, transfobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės“,
  - atsižvelgdamas į savo 2009 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją dėl padėties Lietuvoje priėmus nepilnamečių apsaugos įstatymą¹,
  - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl homofobijos, nepilnamečių apsaugos ir nediskriminavimo politikos ir ypač į rezoliucijas dėl homofobijos Europoje²,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalį ir 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2010 m. gruodžio 16 d. Seimas atidėjo balsavimą dėl teisės aktų, kuriais būtų pakeistas Administracinių teisės pažeidimų kodeksas, projekto, kuriame numatoma, kad už „homoseksualių santykių propagavimą“ turėtų būti skiriama 2000–10 000 litų (580–2900 EUR) bauda, nes atitinkami parlamentiniai komitetai dar neišnagrinėjo šių

---

¹ OL C 224E, 2010 8 19, p. 18.

² OL C 287E, 2006 11 24, p. 179, OL C 300E, 2006 12 9, p. 491, OL C 74E, 2008 3 20, p. 776.

pakeitimų ir juos vis dar svarsto Lietuvos valdžios institucijos,

- B. kadangi Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas 2010 m. gruodžio 8 d. taip pat išbraukė seksualinę orientaciją iš sąrašo, kuriame išvardyti pagrindai, kuriais remiantis įgyjama teisė į apsaugą pagal Švietimo įstatymo lygių galimybių nuostatas (5 straipsnio 1 dalis),
- C. kadangi Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimų projektas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsniui, kuriame numatoma, kad žmogui neturi būti kliudoma ieškoti informacijos, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas, ir 29 straipsniui, kuriame nurodoma, kad prieš įstatymą, teismą ir kitas valstybės institucijas ar pareigūnus visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų lyties, rasės, tautybės, kalbos, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu,
- D. kadangi, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuomone, Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimų projektas pažeidžia Lietuvos įsipareigojimus pagal Konstituciją, Europos pagrindinių teisių chartiją, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- E. kadangi naujausiame 2010 m. lapkričio mėn. pranešime „Homofobija, transfobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės“ Pagrindinių teisių agentūra pateikia išvadą, kad atlikus šiuos pakeitimus prie nusikaltimų galėtų būti priskiriamos beveik visos homoseksualumo išraiškos, jo vaizdavimas arba informavimas apie jį,
- F. kadangi Seimas 2009 m. birželio mėn. didžiule balsų persvara pritarė tam, kad būtų pakeistas Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas siekiant uždrausti nepilnamečiams prieigą prie informacijos apie homoseksualumą,
- G. kadangi teisės aktuose dėl reklamos neaiški sąvokos „seksualinės orientacijos demonstravimas“ apibrėžtis,
- H. kadangi šią rezoliuciją parengti paskatino nemažai nerimą keliančių įvykių, pvz., Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo priėmimas, vietos valdžios institucijų mėginimas uždrausti rengti lygybės ir gėjų paradas ir svarbiausių politikų ir parlamento narių kurstančios, grasinančios ir neapykantą skatinančios kalbos,
- I. kadangi 2010 m. gegužės 17 d. Tarptautinės dienos prieš homofobiją proga Komisijos pirmininko pavaduotoja Viviane Reding, Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė Catherine Ashton, Europos Vadovų Tarybos pirmininkas Herman van Rompuy ir Europos Parlamento Pirmininkas Jerzy Buzek vieningai pasmerkė bet kokią homofobiją ir diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos,
- J. kadangi Pasaulio sveikatos organizacija 1990 m. nusprendė nepriskirti homoseksualumo prie psichinių ligų, nes jokie patikimi moksliniai tyrimai neįrodo, kad vaikų ir jaunuolių seksualinis auklėjimas galėtų paveikti jų seksualinę orientaciją, ir kadangi žinių apie seksualinės orientacijos įvairumą teikimas skatina toleranciją ir skatina pripažinti skirtumus,

1. pritaria vertybėms ir principams, kuriomis remiantis įsteigta Sąjunga, visų pirma pagarbai žmogaus teisėms, įskaitant visų mažumų teises;
2. dar kartą patvirtina, kad ES institucijų ir valstybių narių pareiga užtikrinti, kad Europos Sąjungoje žmogaus teisės būtų gerbiamos, saugomos ir skatinamos, neatsižvelgiant į seksualinę orientaciją, kaip numatyta Europos žmogaus teisių konvencijoje, Europos pagrindinių teisių chartijoje ir Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje;
3. ragina Seimą nepritarti Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimų projektui, įtraukti seksualinę orientaciją į sąrašą, kuriame nurodyti pagrindai, kuriais remiantis įgyjama teisė į apsaugą pagal Švietimo įstatymo nuostatas, suteikti nepilnamečiams nevaržomą prieigą prie informacijos apie seksualinę orientaciją ir paaiškinti teisės aktuose dėl reklamos numatytą draudimą;
4. pažymi, kad dėl siūlomų pakeitimų iki šiol nebalsuota Lietuvos parlamento plenaryniam posėdyje ir juos vis dar svarsto Lietuvos valdžios institucijos;
5. pažymi Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės keliais atvejais priimtą tvirtą poziciją, smerkiančią homofobinių teisės aktų projektą, nes jis galėtų pakenkti Lietuvos piliečiams ir Lietuvos įvaizdžiui, ir ragina Prezidentę vetuoti Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimus, jei jie būtų priimti;
6. džiaugiasi, kad neseniai homofobija buvo priskirta prie nusikaltimų sunkinančių aplinkybių;
7. palankiai vertina dvišalius veiksmus, kurių ėmėsi Komisija; ragina Komisiją atlikti teisinį siūlomų Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimų vertinimą ir parengti ES planą, kuriame būtų numatytos konkrečios kovos su homofobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos priemonės;
8. džiaugiasi tuo, kad Lietuvos valdžios institucijos planuoja persvarstyti siūlomus pakeitimus, kurie, manoma, prieštarauja Europos teisei, ypač susijusiai su nediskriminavimo dėl seksualinės orientacijos principu;
9. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms ir parlamentams, Lietuvos Respublikos Prezidentei ir Seimui, ES pagrindinių teisių agentūrai ir Europos Tarybos žmogaus teisių komisarui.